

VIETNAM

Jak v Hanoji přejít ulici

„Kismí mister!“ Kdyby mě v prvních dnech ve Vietnamu takhle oslovovaly jen ženské, moc by mi to nevadilo. Ale že i chlapi, zavětřil jsem zradu. Po několika dnech jsem zjistil, že to znamená anglické „Excuse me, mister!“.

text Martin Pluhař foto Profimedia

U imigrační přepážky Lao Bao na přechodu s Laosem je fronta. Přijíždí nákladák, řidič vystupuje a frontu předbíhá. Chvíli se postrkuje a hálá s Japoncem, který je na řadě. Vietnамec vkládá do pasu bankovku a podává ho úředníkovi. Strkanice ustala a najednou je ticho. Moje první setkání s Vietnamem.

Do Hué přijíždíme v šest večer, tedy za tmy. Hned se na všechny cestující sesypávají mototaxikáři jak vosy na limonádu. Mně se ale s batohy na motorku nechce, stejně jako čtyřem dalším cizincům. Tak se za chvíli všichni soukáme do taxíku a prodíráme se zácpou k hotelům na ulici Nguyen Tri Phuong. Občas si škrtneme zrcátka s motorkou, ale to tady nikoho nepálí. Kdo nemá na motorce zrcátka, zavadí o auto kolenem.

PRAVÝ DŮM? VLEVO

Za sedmero řekami a sedmero vodními příkopy, sedm metrů vysokou a dvacet metrů silnou hradbou, se uprostřed města Hué rozkládá císařské město. Kdysi bylo 143 let hlavním městem celého Vietnamu. Hned druhý den se vydávám na jeho průzkum. Pod Strážní věží pěti fénixů mě u stolečku vítají prodavačka lístků a hlídač. Za vydatné pomoci českého vydání knižního průvodce se dovídám, co kde je a co to vlastně je. A třeba také že Levý dům je opravdu a Pravý dům vlevo. Návštěvníci totiž přicházejí z opačného směru, než na své město pohlížel císař. Mezi domy leží asi stonásobně zvětšený model císařské pečetě. Originál byl z ryzího zlata a vážil deset kilo. Model je z plastu. Areál a stavby dále na sever procházejí rekonstrukcí. Vlastně se staví nové, ale tak, aby vypadaly jako

původní. Řádily tu totiž požáry, války a další katastrofy. A teď tudy chodí turisté. Těch není nikdy dost a dolarů od nich také ne.

NESMLOUVAVÉ NESMLOUVAT

Na ulici beru cyklotaxi na autobusové nádraží An Cuu, smlouvám slušnou cenu a usedám. Když už potřetí zatáčíme doprava, začíná hádka. Řidič najednou mluví o hotelu An Phu a dělá, že nerozumí. Asi si to rozmyslel, že je to daleko. Raději vystupuju a během pár desítek minut jsem na busáku pěšky. Do města Da Nang, které mám na cestě, jede z nádraží mikrobus, dávám průvodčímu sumu napsanou u vstupních dveří, chce sice skoro dvojnásobek, ale ignoruju ho. Chvíli to ještě zkouší, ale asi mu je trapně před ostatními. V Da

►
Jdeme na basket

Promluvte si za jízdy s řidičem

TIPY&TRIKY

KDE SPÁT

Ve Vietnamu jsou na sólo cestovatele i pobytovou turistiku velmi dobře připraveni, ubytování je všude celkem levné a na dobré úrovni, ve většině ubytoven a hotelů je internet zdarma. Mimo větší města a turistická centra dá chvíli práci něco dobrého sehnat.

JAK CESTOVAT

Nejekvalitnější pozemní přepravu najdete v lepší třídě vlaků, místenky je třeba koupit předem, jinak na vás zbude jen obyčejný „dřevák“. Autobusy sice jezdí často, ale cena vyžadovaná průvodčím je často přímo úmerná zjevnému mimo-vietnamskému původu. Více v odstavci „Co nedělat“.

CO SI DÁT

V Hanoji rozhodně točené pivo za 3 Kč, sice jen čtyři deci, ale nekupte to. A dávají k tomu zdarma syrové arašídy. Určitě se nevyhněte pho bo, nudlové polévce s masem a zeleninou, obvyklé snídani prodávané na každém rohu. Za ochutnání stojí třeba i banh bao – bílá růže – směs krevet a sójových výhonků v těstíčku z maniokové mouky posypané osmaženou cibulkou. Ve Vietnamu hlady nemřete, všude se dá něco kupit. A ač byste to na první pohled třeba nepředpokládali, vše bez vedlejších účinků na trávicí ústrojí.

CO NEDĚLAT

Neplatit požadovanou cenu, oškubali by vás jako spařenou slepici. Smlouvat, smlouvat, smlouvat!

Biorybářnička

Nang jsme za dvě hodiny, za chvíli jedu zase dál. Pomalu se couráme městem a bus se znova plní do posledního místečka. Průvodčí opět zkouší vyšší jízdné, ale čist umím.

A takhle je to všude a pořád. Sice nejde o vysoké částky, ale z principu ze sebe nechci nechat dělat bohatého hlupáka, který zaplatí každému všechno, co si řekne. Takových turistů sem zřejmě jezdí hodně.

Ráno vyrážím do stanice Bong dále do hluži parku. K půjčení mají aktuálně tři kola, vybíram stroj s minimem závad a odpovídající velikostí rámu. Jen sedlo je trošku pohyblivé a tvrdé, přehazovačka a brzdy naštěstí fungují. Osmnáct kilometrů si natrášám zadek na betonové silnici a kochám se divočinou. V hustých lesích čeká pár zajímavostí. Třeba stromy staré tisíc let nebo „big tree“ s obvo-

NA SILNICÍCH PLATÍ PRÁVO PŘEDNOSTI PRO RYCHLEJŠÍHO, TROUBÍCÍHO NEBO TOHO VEPŘEDU

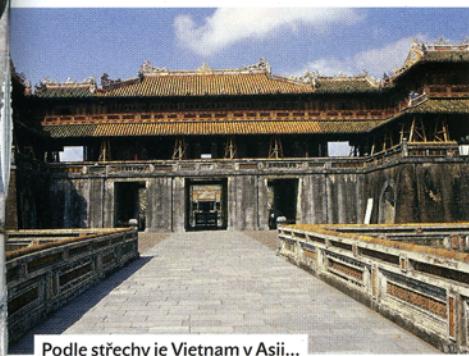
STROMY JAK DOMY

Do národního parku Cuc Phuong přijíždíme z městečka Nho Quan na mototaxi. Hotovalá oáza klidu a ticha, nikde žádné troubení a chaos. Nedaleko je záchranná stanice pro opice i s kriticky ohroženými langury. Jsem přidělen ke třídě dětí ze Singapuru, průvodkyni nám dělá dobrovolnice z Německa. Výklad je v angličtině, děti mají všechny a podivné otázky, třeba jestli ji práce baví, jestli je tahle práce nebezpečná a podobně. Tak se dozvídám i spoustu věcí, na které by mě ani nenapadlo se ptát. Mezi voliérami s více či méně ohroženými druhy trávím čas až do soumraku, už bez společnosti mládat rodu homo sapiens.

dem kmene kolem dvaceti metrů. Jsou kolem nich sloupy a řetězy, aby se k těm majestátským nelezlo. Zřejmě proto jsou v jejich kůře spousty rytin od spokojených návštěvníků. Okolo vybetonované prostranství, lavičky a bordel. Stezky pralesem jsou často také betonové. Ze zvířátek toho moc k vidění není, jen hmyz, občas ptáček nebo neverka, to ostatní uteklo dál od hlučících turistů. Ale toho hmyzu je docela dost, k radosti mi stačí.

BOJ O ŽIVOT V HANOJI

Pravidla silničního provozu v Hanoji zřejmě existují, ale při pohledu na ten zmatek pochybuji, že je tu někdo četl. Zdá se, že na silnicích platí právo přednosti pro rychlejšího, většího,

Podle střechy je Vietnam v Asii...

Prasátko nemá hlad a nechce podrbat

... i podle džunek

Jedna stíhačka na dvacet lidí

troubícího nebo toho veprédu. Nejčastějším dopravním prostředkem je tady motocykl – skútr. Většinou bez zrcátek, stejně není zvykem je používat. Totéž platí o blinkrech. Přílby jsou povinné, většina jezdci je nosí, někteří si je i zapnou na přezku. Při výjezdě do vozovky se nikdo neohlíží, často se jezdí i v protisměru. Pokud někdo přijíždí, musí takovou překážku v cestě předvídat a včas reagovat, případně troubit, aby se o něm vědělo. A troubí se tady pořád. Kdo kam chce, tam jede, a když chce někde zastavit, tak zastaví, ať se děje, co se děje. Všichni už jsou na tato nepsaná pravidla zvyklí a nehod moc vidět není.

Při jízdě se často telefonuje, konverzace se spolujezdcem je samozřejmostí, běžně na jednom motocyklu jedou i tři dospělí nebo čtyři- i vícečlenná rodina. Na motocykl se toho i hodně naloží (okna, dveře, plynové bom-

by, barely na vodu, postelová matrace, vejce, svázané slepice...). Není divu, auto by nemělo kde zaparkovat. Ale motocykly běžně parkují na chodníku. A kde na chodníku nestojí motorky, tam jsou židlíčky a stolky vývařovené nebo rozložené zboží nějakého obchodu.

Chodcům je lépe na silnici, chodníky jsou totiž tak trochu překážková dráha. Přecházení silnice má také svá pravidla. Stáváte se jakýmsi kamenem v řece, a tak vás také všichni řidiči budou brát. Nejbezpečnejší princip přecházení ulice odhalují hned při prvním pokusu. Vstoupit do vozovky se musí pomalu, přecházet však plynule, řidiči pochodující překážku v provozu (člověka) ihned vezmou na vědomí a počítají s jeho pohybem vpřed a bez problému se mu vyhnou. V žádném případě ale nesmíte zastavit. Nikoho nenašlapne, že to uděláte uprostřed ulice, ačkoliv se vám třeba zdá, že vás srazí blížící se motocykl. Nebojte, stihne se vyhnout. Někdy je to jen tak tak, ale funguje to. ■

CO SI PŘIVÉZT

Rozhodně ne HIV. Jinak se dají levně pořídit obleky šité na míru, keramika, čaj, káva nebo třeba tradiční kónické klobouky z palmového listí. Kromě aut a nemovitostí je vlastně levně všechno.

CO JEŠTĚ STOJÍ ZA VIDĚNÍ

Ho Či Minovo mauzoleum (Hanoi). Strýček Ho je nadmíru uctíván, postavili mu tady muzeum i mauzoleum, vše hlídají přísní strážníci, prochází se rentgenovými kontrolami a postupuje v přesných dvojstupech jak děti ve školce. Jó, pořádek musí být.

Vodní divadlo (Hanoi), tradiční divadlo hráno dříve ve vodních kanálech a zatopených rýzových polích. Tady mají bazének a pohodlné hlediště jako v multikině. Loutkáři stojí ve vodě schovaní za oponou a pohybují loutkami pomocí tyček. Je to sice ve vietnamštině, ale i tak si užijete pěknou a úsměvnou show.

Hoi An, staré město je přjemná vesnička plná stavebních a kulturních památek starých několik století. Kdysi to byl rušný přístav navštěvovaný perskými a arabskými obchodníky. Dnes klidná pěší zóna s obchůdky a restauracemi.

Taky umíte
Vietnamesky?

